

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Na pragu svetovne vojne.

Nemčija napovedala Rusiji vojno.

Nemčija in Avstrija ste sklenili leta 1879 med seboj zvezno pogodbo, ki ima v prvi vrsti namen, zavarovati se proti Rusiji. Člen prvi te pogodbe se glasi: „Ako bi proti pričakovanju in proti odkriti želji obeh visokih pogodnikov eno izmed obeh držav Rusija napadla, sta visoka pogodnika zavezana, si protistransko pomagata z vsemi svojimi vojnimi silami in sklepati mir samo v skupnem sporazumljenju.“

Člen drugi pa med drugim določa: „Ako pa v takem slučaju napadajočo državo podpira Rusija, bodisi v obliki aktivne korporacije, bodisi z vojaškimi odredbami, ki ogrožajo napadeno državo, stopijo v veljavo določbe člena I, to se pravi, zaveznika se morata protistransko podpirati z vsemi svojimi vojnimi silami in skleniti mir le v protistranskem skupnem sporazumljenju.“

Ako bi bil torej spor ostal osamljen med Avstro-Ogrsko in Srbijo, bi Nemčija ne imela povoda z orožjem vmes posegati. Kakor hitro se pa vmešava v naš spor Rusija, bodisi v obliki resničnega vojnega sodelovanja, bodisi z vojaškimi odredbami, n. pr. postavljanje velikih vojaških oddelkov ob naši meji, je Nemčija dolžna nam pomagati z vsemi vojnimi silami.

Dolžnost, katero nalaga Nemčiji zvezna pogodba, je slednja v resnici tudi moško izpolnila. Takoj, ko je Avstrija napovedala Srbiji vojno, se je videlo, da bo začela delati Rusija zgago. Zato se je Nemčija,

svesta si svoje zavezniške dolžnosti, začela pri vseh velevlasteh truditi, da jih pridobi za to, da se nobena velevlast ne bo vmešavala v naš spor. Pri tem delu je pa Rusija nemškega cesarja sramotno varala.

Ruski car sam je 29. julija izrekel željo, naj bi nemški cesar posredoval, da bi se zabranila svetovna vojska. A med tem posredovanjem je ruska vlada odredila splošno mobilizacijo ruske armade. Kljub temu, da je ruski car že mobiliziral — seveda popolnoma na tihem — je pri nemškem cesarju še istočasno dalje prosjačil za posredovanje. Ko je pa nemški cesar zazvedel, da je ruski car odredil mobilizacijo cele ruske armade in mornarice (proti Avstriji in Nemčiji), je zopet brzojavil carju in zlasti povdarjal, da ga car izziva in sili k odporu. On (Viljem) je storil vse, samo, da bi preprečil svetovno vojsko in splošno gorje; zato ne nosi nobene odgovornosti. Nemškemu poslaniku v Peterburgu se je ukazalo, da naj pozove rusko vlado, da naj ustavi mobilizacijo proti Nemčiji in proti avstro-ogrskemu zavezniku in da naj poda o tem tekom 12 ur odločno izjavo. Če bi bil odgovor ruske vlade nezadosten, je bil nadalje nemški poslanik pooblaščen izjaviti ruski vladi, da se smatra Nemčija z Rusijo v vojnem položaju. Ruska vlada pa ni le dala na nemški poziv nikakega odgovora, ampak je celo pustila svoje vojake napasti nemško ozemlje. Tako je bila Nemčija prisiljena, da izpolni svojo zavezniško dolžnost, napovedati vojno Rusiji. Kake posledice bo ta vojna napoved imela, se še sedaj ne more z gotovostjo dognati, vendar smatrajo splošno, da se je s tem

otvorila vsled ruske zahrbtnosti in odkritosrčnosti — svetovna vojska.

Nemško - francoska vojska izbruhnila.

Francozi prekoračili nemško mejo. Medtem, ko se ne nahaja še noben nemški vojak na francoskih tleh, so prekoračili Francozi mejo, kakor se uradno poroča, še predno se je napovedala vojska. Francoske stotnije so zasedle nemške kraje Gotteshal, Metzeral, Markirch, Schluchtpass.

Nadalje so Francozi prekršili tudi s tem nevtralnost, ker so francoski aviatiki v velikem številu leteli čez Belgijo in Nizozemsko v Nemčijo, ter s tem prekršili nevtralnost teh dežel. Francoski aviatiki mečejo bombe nad Badensko in Bavarsko ter poskušajo razrušiti nemške železnice. Francoska je tako počela s sovražnostmi in vpostavila vojno stanje. V varstvo nemške države je zato dal nemški cesar potrebna povelja. Ker je Francoska pričela z vojnim stanjem, je izbruhnila nemško-francoska vojska. Nemški poslanik v Parizu je odpoval.

Angleška napovedala Nemčiji vojsko.

Berolin, 5. avgusta. (C. kr. koresp. urad.) Wolfov urad poroča: Včeraj kmalu po 7. uri zvečer je došel na nemški zunanji urad angleški poslanik v Berlinu ter je v imenu Angleške napovedal Nemčiji vojsko. Angleški poslanik je zahteval svoje listine, da takoj odpotuje iz Berlina.

(Kor. urad.) Wolfov urad javlja: Kmalu po večerašnjem govoru državnega kancelarja v nemškem drž. zboru, v katerem je bilo prostodušno priznано, da se je stopilo na belgijska tla in da se je s tem kršilo nevtralnostno stališče Belgije, ter se je izrekla volja nemške države, posledice tega zopet popraviti, je prišel k državnemu tajniku Jagu angleški poslanik ter je zahteval v imenu svoje vlade zagotovilo, da se ne izvrši nobeno kršenje belgijske nevtralitete od strani Nemčije. Državni tajnik je angleškemu poslaniku takoj izjavil, da takega zagotovila ni mogoče dati vsled tega, ker je Nemčija prisiljena zavarovati se proti vpadu francoskih čet skozi Belgijo v Nemško ozemlje. Kmalu po 7. uri zvečer je prišel na nemški zunanji urad angleški poslanik ter je v imenu svoje vlade napovedal Nemčiji vojsko. Kakor čujemo, je Nemška vlada vse druge pomisleke zapostavila za vojaške ozire, dasi je tako morala računati s tem, da bo s tem angleška vlada dobila vzrok ali povod se vmešati.

Cela Evropa v sencih bajonetov.

Kar kosti pretresa človeku ob pogledu na evropske države, ki stoje vse v orožju. Še bolj se moramo pa čuditi onim kulturnim državam, ki so dvignile meč v varstvo srbskih kraljevih morilcev. Prva med kulturnimi državami, ki hočejo braniti srbsko hudodelstvo, se je našla Rusija, ki je skozi celi čas po sarajevskem umoru rovarila in rovarila proti Avstro-Ogrski

LISTEK.

Togota, sleparstvo in ljubezen.

(Konec.)

„Teško te boli bridka zguba; kaj ne, dragi moj Urh?“ —

„Oh! kaj zguba. Odkritosrčen bom, gospod župnik. Živi ne marajo za-me, pehajo me od sebe z zaničevanjem, obrnil sem se torej do mrtvih, da dobim tolažbo. Hudo, bridko! In kam sedaj? Moli in delaj in ogibaj se sleparjev, so mi rekli moji rajniki. Hočem še enkrat poskusiti; delal bom in tudi molil in ogibal se sleparjev. Vas pa, gospod župnik, prosim odpuščanja za samo pohujšanje in hudobijo, ki sem je doprinašal popreje. Vse drugače bode moje prihodnje življenje. Vidim, da brez Boga storjeno delo je gotovo zgubljeno. Nadalje se razgovarjaje o tem in onem sta šla proti župnišču. Ljudje so pa gledali to čudno prikazen s silnim zanimanjem. Urh pa z gospodom župnikom! Čudeži se gode! — In vaškim klepetuljam je jezik zaostal; stikale so radovedno svoje glave ter opazovale čudno dvojico.

Ko prideta v sobo gospoda župnika, se vsede Urh na stol. Gospod župnik stoji nasproti in ga tolaži, osrčuje, mu daje pogum, naj začne zopet nasvojo roko, naj se pridno loti dela in naj moli vmes.

„Ne bo šlo! Kje hočem vzeti?“ — „Dragi moj, pri meni! Oni denar, ki si ga nekdanj zavrgel, ko sem Ti ga ponujal, ti je še na razpolago, ako le hočeš.“

Ves ginjen reče Urh: „Gospod župnik, meni ne posojajte! Jaz nisem vreden vaše ljubezni in vaše tako velike dobrote!“

Gospod župnik ga prijazno zavrne: „Dragi moj, jaz ti vidim v srce, da je sedaj vse drugače tam noter; ne govori o starih slabostih, katerih se kesaš danes, temveč varuj se le novih. Togoto in žide zapusti popolnoma in začni z Bogom novo življenje v delu in uolitvi! Zato ti pravim: tu imaš denar; kadar boš mogel, boš pa povrnil!“

Ko je šel Urh z denarjem iz župnišča, ni vedel, kaj bi začel. Kam ga naj da? Zidati začeti? Bo težavno! Nakupiti kaj? Je vse v okolici posedeno in še to trhlo in piškavo. — Toda dober naš gospod župnik mi bodo že svetovali pravo; brez njih ne storim nič. Gospod župnik me ljubijo in jaz jim bodem povračeval njihovo ljubezen s hvaležnostjo.

Preteklo je nekaj let po vrnitvi Urhovi iz ječe. Polagoma je bila pozabljena njegova čudna preteklost. Njegova sedanja pridnost in pobožnost ga je napravila pri ljudeh priljubljenega, ker Urh sedaj ni več pozabil Boga, ni več preklinjal in se rotil; zaupal je le poštenim ljudem. Njegovo

sedanje življenje kot kmet in kristjan je bilo naravnost vzgledno. Vsak sosed se je rad z njim pogovarjal in vsi so se prepričali, da Urh ni več sovražen Savel, ampak miroljuben Pavel; imeli so ga radi, ljubili so ga, da, spoštovali so ga!

In njegova pridnost in treznost! Rekel je navadno, če so ga prijatelji vabili v krčmo na kozarec vina: „Škoda zlatega časa, škoda denarja, škoda duše!“ Ko bi si vsak bralec to zapomnil: „Škoda časa, denarja, duše!“ Toda takih spreobrnjenih Urhov je malo dandanes! — In njegovo delo! O, kako vse drugačno je bilo. Res je, da tudi poprej ni držal rok križem, o ne, delal je, delal za tri druge, toda brez vspeha. — In sedaj! Ko je stopil z orodjem čez hišni prag, odkril se je in molil, potem šele se je podal na delo. Spomnil se je vselej besed rajnke: „Moli in delaj!“ Bil je pokoren, bil tudi hvaležen. Z župnikovim denarjem si je naredil prijetno stanovanje, nakupil kos zemlje, in to malo je bila vsa njegova sreča; več ni hotel imeti, da se je le pošteno preživel.

Pa Urh je začel tudi zares moliti. Seveda je bilo to za njega najtežavnejše. Kakor je sam priznal, kar ni mu šlo iz srca. Molil je sicer veliko, toda njegova domišljija mu je vedno molitev zmešala, četudi je imel v rokah rožni venec, knjigo. Ali kaj pomaga to! — Nekoč pa je šel

na božjo pot k Materi Božji. Zaupno jo je prosil pomoči in dobil je pri njej zares popolni mir sreca.

Konec vasi stoji tedaj prijazno, stanovanje. O, kako vse lepo je tu in mirno! Tu stanuje naš spreobrnjeni Urh. Prijazno pozdravlja gre vsaki dan po svojem opravilu. Vse ga ima rado. Ob hladnih večerih hodijo k njemu sosede in otroci, ker jim zna toliko lepega praviti in razlagati njihova vprašanja. Ob nedeljah in praznikih pa jim je dajal prelep zgled v cerkvi. Vedno je bil prvi v cerkvi, a zadnji iz nje. Ob prostih urah pa je najrajši zahajal na hladan grob svoje rajnke Urške, kateri je dal postaviti lep spominek; tam se je tolažil, tam si zajemal novih moči za potrpljenje in vztrajno bogoljubno življenje.

In srečen, zares srečen je bil Urh! Edino Bog in pošteno delo, in ne žid, ne denar, ne strast, togota in ne napuh stori človeka srečnega! O, ko bi si ta zlati nauk vsi zapisali v srce, bila bi tudi marsikatera solza osušena, prikrajsano bi bilo marsikatero trpljenje! Ne svet, ne denar te ne bota izveličala! — Želim ti, kdorkoli si, najboljšo od srca, toda vedi, brez Boga ne bo šlo! Ljubi tedaj Boga, ohrani sveto vero, delaj vztrajno in pošteno in moli vmes ter varuj se žida, in srečen boš tu in tam!

in poskušala potrpežljivost naše države in naše zaveznice Nemčije.

S svojo zahrbtnostjo in neodkritosrčnostjo se ji je vendar posrečilo Nemčijo toliko razdražiti, da ji je ta sama napovedala vojsko, da napravi enkrat konec mučnemu položaju. Dokler še ni počil strel med Rusijo in Nemčijo, je bilo še zelo utemeljeno upanje, da ostane vojska med Avstro-Ogrsko na eni strani, in Srbijo na drugi strani osamljena.

Sicer je dosedaj formalno v vojnem stanju samo še Avstro-Ogrska s Srbijo in Nemčija z Rusijo, toda to je le formalnost. Francoska je že v bojnem vrtincu. Nemčija jo je pozvala, naj tekom 18 ur odgovori, kako stališče bo zavzela v sedanjem položaju. Francija pa je odgovorila tako dvoumno, da si je lahko Nemčija pod odgovorom mislila vse mogoče, razumela pa seveda le vojsko. Istočasno so vpadli že francoski vojaki na nemško ozemlje in pričeli sovražnosti. S tem se je vojna s Francijo torej pričela.

Naša država še z Rusijo in Francijo sicer ni vojsko pričela, vendar pa že poročajo nekateri listi, da so diplomatske zveze že prekinjene. Sicer je pa samo ob sebi razumljivo, da je Avstro-Ogrska kot zaveznica Nemčije že kot taka v vojnem stanju in se bo naše vojaštvo vsak trenutek spopadlo z Rusi.

Kaj poreko druge države? Vse gleda sedaj na Anglijo in Italijo. Kakor je videti, bodo Angleži tudi sedaj ohranili svoj kramarski značaj. Sedaj, ko bode vsa trgovina in industrija v drugih državah stala, bo delala Anglija najboljšo „kšefte“. Tudi kmetijstvo vojujočih se držav ne bo dolgo zadoščalo za preživljanje vojaštva; Angleži pa bodo priliko porabili in imenitno živila iz svojih kolonij prodali. Seveda ni izključeno, da ne bo Anglija tudi z orožjem vmes posegla, vendar se sedaj še ne da dognati. Italija pa je sicer izjavila, da se ne bo vmešavala, vendar bo prišla tudi za njo ura, kakor hitro bi Anglija udarila vmes.

Vse druge države razven Japonske pa so doslej izjavile, da se ne bodo vmešavale. Seveda pa na take izjave ni dosti dati; ako pomislimo, da so skoraj vse mobilizirale razven nekaterih balkanskih držav.

Izmed balkanskih držav lahko Avstrija brzkone računa na Turčijo in Bulgarijo, stališče Rumunije in Grčije pa je zelo dvomljivo in še nihče ne ve, kam se bi te dve državi nagnili. Kakor rečeno, se splošno povdarja, da ima sedaj besedo Anglija, naj-li bojno polje ostane med Avstro-Ogrsko, Nemčijo, Rusijo, Francijo in Srbijo, ali pa naj zavzame še ostalo Evropo. — Op. uredništva: Vojna z Anglijo je že izbruhnila.

Državni prispevek za preskrbo družin vpoklicancev.

Po zakonu z dne 26. decembra leta 1912 se je zagotovila od države tudi podpora svojem vpoklicanih. Te podpore sicer niso Bog zna kako velike, vendar so primeroma s prejšnjimi časi, ko ni bilo sploh nikake podpore v takem slučaju, velika dobrota.

Upravičeni do podpore so vsi tisti svojci, kojih vzdrževanje (hrana, obleka, stanovanje, zdravljenje, strežni stroški, vzgoja) je bilo doslej v bistvenem dokazano, odvisno od dohodka, doseženega iz dela tistega, ki je pritegnjen na aktivno službovanje. Tej kategoriji se prištejejo tudi samostojni mali kmetje, ki oskrbujejo gospodarstvo samo s člani svoje rodbine in brez tuje pomoči in samostojni obrtniki, ki nimajo pomočnikov. Seveda pa vse to le v slučaju, da so potrebni.

Kako velika pa je ta državna podpora? Prispevek za preživljanje obstoji za vsakega upravičenega svojca iz preživnine in ako mora plačevati stanovanjsko najemnino, iz prispevka knajmnnini, ki

je enak polovici preživnine. Poprečno bo znašal dnevni prispevek za vsako osebo v Avstriji okrog 70 h, v bogatih krajih več, v revnih manj. Za Ljubljano menda znaša 70 h in drugod po kranjski deželi menda 60 h. Otroci pod 8 let dobe le polovico tega zneska. Skupni znesek vseh svojem dovoljenih prispevkov za preživljanje ne sme presežati povprečnega dnevnega zaslužka vpoklicanega. Za prispevek merodajna doba se prične z dnem, ko zapusti vpoklicani svoje bivališče, da odrine v službovanje. Pravico do prispevka je redoma zglasiti pri občinskem predstojništvu, to je županu rednega bivališča. Zglasitev lahko opravi na aktivno službovanje pritegnjena oseba ali dotični svojec oziroma njegov zakoniti zastopnik ali tudi sporazumno s svojem predstojništvu občine, kjer ima svojec svoje redno bivališče. Za zglasitev dobe župani posebne vzorce in za to ni treba delati posebnih pismenih prošelj.

† Prestolonasledniku Franc Ferdinandu in soprogi.

Vsa Avstrija za njim žaluje,
ki padel v boju je
za staro pravdo.

On bil je božji mož,
kot solnce čist,
junak je bil,
ki hodil je za levi
in ni se bal.

Junak se ne boji.
Kdor delal za Boga
je žive dni,
zanj smrti ni.

In on je delal za Boga
za vero sveto
od mladih nog in v moških dneh
z vso dušo vneto,
on delal je za rod avstrijski
za rod slovanski,
po Kristusu, Gospodu našem,
zato je pal,
strašno zadet od srbskih krogel.

In ž njim je padla ona,
srce njegovega srca,
njegov nebeški angelj varuh,
ki spremil ga je v boljšo večnost.

Vsa Avstrija je vstala,
na boj morilce je pozvala.

Fr. Pavšič.

Domače in tuje novice.

Prejeta darila. Povodoma mobilizacije podaril je g. Karol Grm, veleposestnik itd. v Bajnofu, mestnemu županstvu za tukajšnje vojaštvo dva voza slame, katero je blagovolil tudi brezplačno pripeljati. Za to velikodušno darilo izreka mu mestno županstvo najtoplejšo zahvalo, kakor tudi g. Jakob Pavčiču, posestniku in trgovcu, kateri je podaril za mestne uboge 200 kg moke. Posebna zahvala se pa izreka slavni novomeški mestni hranilnici, katera je podarila za revnejše prebivalce Novega mesta svoto 2000 kron. — Mestno županstvo Novomesto, dne 4. avgusta 1914.

K. Rosmann, župan.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juliju 1914 je 195 strank vložilo 105.545 kron 51 h; 415 strank vzdignilo 153.629 kron 43 h; 5 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 3600 K. Stanje vlog 3.570.195 K 46 h. Denarni promet 529.988 K 66 h. Vseh strank bilo je 1136.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico je imela meseca julija denarnega prometa 153.416 K 99 h. Vložile so 103 stranke 31.131 K 26 h, a dvignilo je 317 strank 51.479 K 39 h. Posojil je bilo danih 48 strankam 23.351 K. Skupno število članov znaša 2278.

Dijaki novomeške gimnazije, ki bi hoteli prostovoljno prevzeti kake posle

pomožnega delovanja za blagor domovine, naj se nemudoma oglase pri ravnateljstvu novomeške gimnazije, kjer bodo dobili natančnejša pojasnila za patrijotično delovanje.

Vozni red za vlake, s katerimi se lahko vozijo začasno ljudje iz Novega mesta in nazaj je ta-le: Vlaki se odpelejo proti Ljubljani ob 3:49 zjutraj; proti Straži ob 10:55 dopoldne in proti Bubnjarcem ob 11 uri dopoldne. Prihajajo pa iz Ljubljane ob 9:24 zvečer; iz Straže ob 5:55 popoldne in iz Bubnjarcem ob 6:21 popoldne. — Vlak, ki odhaja iz Novega mesta ob 3:49 zjutraj, pride v Ljubljano še-le ob 11:15 dopoldne; in oni, ki prihaja v Novo mesto ob ob 9:24 zvečer, že odhaja iz Ljubljane ob 2:36 popoldne.

Pisma se pobirajo v Novem mestu ob 9:30 dopoldne, ob 4:20 popoldne in ob 8. uri zvečer. Iz škrinjice nasproti hotelu Koklič pa še razven tega ob 12. uri v noči. — Pred poštnim uradom pa 5 minut pred odhodom sela na kolodvor.

Pisma se dostavljajo v Novem mestu ob 8. uri zjutraj, ob 11. uri dopoldne in ob 7. uri zvečer.

Poštarne pošiljatve, zavoji, so začasno vstavljani na vseh progah, ki so namenjene za vojne vlake. — Lahko se toraj zavoji (paketi) pošiljajo po Belokranjski železnici in proti Straži; pa tudi tukaj le najpotrebnejši; nadalje s poštanim avtomobilom proti Krškem in s poštanim vozom proti Šmarjeti in v Kandijo. Druga natančna določila in pojasnila gledé poštnega prometa so pa nabita v poštinih uradih v pogled.

Poštni vlaki na južni železnici bodo vozili od 6. avgusta naprej vsak dan le enkrat. Vlaki bodo imeli vse tri razrede. Vlaki bodo stali na vseh postajah. Iz Gradca bode prihajal vlak v Ljubljano ob 2. uri 11 minut popoldne; iz Trsta v Ljubljano pa bode prihajal ob 12 uri 58 minut.

Izpremema poštinih okrajev. Vasi: Sela pri Brčicah in Brčice, ki so spadale dosihmal k c. kr. poštному uradu Semič, spadajo odslej k c. kr. poštному uradu Črmošnjice; nadalje vasi: Vojnik, Drušče, Črešnjevce, Male Drušče, Rogačica, Telče in Velike Drušče, spadajoče doslej k c. kr. poštному uradu Škocjan pri Mokronogu, spadajo odslej k c. kr. poštному uradu Tržišče; Srobotnik, ki je spadal dozdej k c. kr. poštному uradu Črmošnjice, spada odslej k c. kr. poštному uradu Toplice pri Novem mestu; enako vasi: Dranbank, Občica, doslej v poštнем okraju Črmošnjice, so odslej v poštнем okraju Toplice; Grm, Jurna vas, Koroška vas, Konec, Mihovec, Pristava in Vinja vas, ki so spadali dosihmal k c. kr. poštному uradu Novo mesto, spadajo odslej k c. kr. poštному uradu Kandija.

Procesija za srečen izid vojske bo na Trško goro v sredo zjutraj ob 5. uri iz Novega mesta.

G. županu. 1) Ali je znano g. županu, da imajo neke dame tako malo takta, da ostanejo v kopalšču še potem, ko pridejo moški? In če mu je znano, ali hoče skrbeti, da bo konec temu škandalu? — 2) Ali hoče skrbeti g. župan za nekoliko več kontrole na trgu, da ne bomo mesto smetane za drag denar od kmetov dobivali droži?

Nova odredba za vpoklicance določa, da se imajo civilne tožbe proti tem uradoma prekiniti. Izvršba proti njim se lahko dovoli le v zavarovanje, ne da bi se jim kaj moglo prodati.

Prestolonaslednik in njegova žena sta šla v Budapest. Nadvojvoda Karel Franc Jožef in njegova žena prideta pred vsem zato v ogrsko prestolico, da v cesarjevem imenu pozdravita vojake, ki odrinejo na vojsko, in da se prebivalstvu glavnega in prestolnega mesta zahvalita, ker so se vojne odredbe tako navdušeno sprejele in ker hoče ogrski narod tako požrtvovalno pomagati armadi.

Oboroženje Japonske. Budimpešta, 2. avg. (Kor. urad.) Miskolczki gimnazijski profesor Ljudevit Fridecky, ki biva od konca junija na studijskem potovanju na Japonskem, je pisal nekemu prijatelju v Miskolczu, da se Japonska s strašno naglico oborožuje, da zopet z Rusijo obračuna in da so že vse priprave končane.

Zveza med Avstro-Ogrsko in Japonsko? Na Dunaju je grof Berchtold razpravljal z japonskim poslanikom, da se med obema državama sklene zveza, po kateri se Japonska zavezuje, pomagati Avstriji, ako jo napade Rusija. Avstrija pa izreče zato svojo popolno nedotakljivost na daljnem vzhodu.

Švedska nevtralna. Švedska vlada je sklenila, da bo Švedska v vojni med Avstro-Ogrsko in Srbijo varovala brezpogojno nevtralnost. Ministrstvo zunanjih del razglašja, da je ukrenilo vse potrebno v varstvo nevtralnosti Norveške. Istotako izjavo je podala tudi danska vlada.

Švedska ostane nevtralna. Vojni minister je sicer deloma odredil mobilizacijo, vendar trdijo, da samo v obrambo svoje nevtralnosti.

Delna mobilizacija v Italiji. Poročajo se, da je vpoklicala Italija pod orožje prvo kategorijo letnika 1888 in 1890 armade, kakor tudi letnike 1889 in 1890 mornarice. Nadalje so vpoklicali pod orožje podčastnike 7 letnikov, mašiniste, kurjače, krmarje in električno osebje mornarice ter obrežno brzozjavno osebje.

Boj za most čez Donavo. Dne 30. julija, ob zori, so poskušali Srbi, da bi razstrelili most, ne da bi dosegli nameravano pogreznjenje podrtega mostovnega stebra. Ker so Srbi streljali na naše iz carinskega urada, so naši takoj osredotočili artiljerijski ogenj na to poslopje, ki je bilo kmalu kup razvalin. Kmalu nato se je pričelo zopet streljanje. Istočasno je izbruhnil v Belgradu na več krajih požar. Tekom različnih srbskih poizkusov, da bi popolnoma razstrelili most, so naši vojaki vječi 16 Srbov, ki so jih odpeljali v Petrovaradin. Most pelje iz Belgrada v Zemun; kljub poškodbam je še vedno mogoče pešcem preko mosta. Še prej pa se je okoli polnoči pričelo na belgrajski strani po daljši pavzi streljanje s strojnimi puškami, nakar so pričeli naši monitorji obstreljevati mesto. Ob eni ponoči je eksplodirala vsled bombardiranja neka smodnišnica v Belgradu. Naši so bombardirali seveda samo one hiše, iz kojih so Srbi streljali, sicer pa so varovali, kar je bilo mogoče, belgrajska poslopja.

Bulgarija se pripravlja proti Srbiji. Rezervni major Atanazov je izdal oklic, da bi se proti Srbiji organizirale prostovoljske čete. Takoj se je priglasilo nad 100 prostovoljcev. Ministrski svet ima trajna posvetovanja. Vlada je določila visoke vojaške kredite in zahtevala od sobranja v nočni seji od torka do srede, da ji dovoli 150 milijonov frankov za izredne vojaške potrebe.

Tudi Švica je vsa v orožju. Vojna mrzlica se je polastila tudi Švice, ki je še-le lansko leto svoje vojaštvo popolnoma preosnovala in preuredila. Švica ne pusti nobeni velesili, da bi smela s svojim vojaštvom skozi deželo. Švica je prosta in nevtralna dežela, in čete kateregakoli sovražnika bi zadele na hud odpor svobodoljubnih Švicarjev. Švica je sama razdrla svoje železniške proge ob meji, in sicer vse proge do tri ure oddaljenosti do meje. Mnogi tujci so morali ta del peš preiti do moje. Švica postavi na francosko mejo 400.000 mož. Kakor znano, je bil nemški cesar, še ni posebno dolgo, kot gost navzoč pri velikih vajah v Švici.

Japonci se že oglašajo. Japonski list „Nishi-Nishi“ piše: „Japonska mora morbitne težave Rusije na vsak način izrabiti, da se uredi mandžurijsko-mongolsko vprašanje. Dne 31. julija se je vršil v Tokio daljši japonski ministrski svet.“ Japonska se še dosedaj oficijelno ni izja-

vila, da bo v slučaju svetovne vojske ostala nepristranska. To se razlaga v tem smislu, da bo ob ugodnem času napadla Rusijo za hrbotom in zahtevala od nje v Aziji rusko zemljo. Japonsko ljudstvo je prijaznega mišljenja napram Avstriji in Nemčiji. Japonski vojaški krogi sodijo, da sta avstrijska in nemška armada najboljši armadi v Evropi.

Zakaj mobilizira Nizozemska in Belgija. Ker Nemčija mobilizira, se smatra, da bo tudi Anglija mobilizirala armado in vojno mornarico. Če bi se tedaj poostiril položaj tako, da bi prišlo med tema narodoma do vojske, tedaj je dolžnost Nizozemske, da je pripravljena za vse slučaje. Pred vsem je mogoč slučaj, da bi Anglija hotela izkrcati čete ob obrežju Nizozemske in skušala prodirati skozi Nizozemsko. To se pa mora zabraniti. Nizozemska hoče s tem dokazati Nemčiji, da jej proti tej strani ni treba ukreniti nobenih posebnih varnostnih odredb, marveč da je Nizozemska iz lastne moči v stanju, da stori to sama. To je vzrok mobilizacije, ki pa nima nobenega napadalnega namena. Iz istega razloga je tudi Belgija mobilizirala.

Kdo je skrivnostni Ciganović? Po Bosni in Dalmaciji je splošno razširjeno mnenje, da se skriva pod imenom Ciganović bivši srbski prestolonaslednik princ Gjorgje. Vsekakor je gotovo, da vsaj duševni povzročitelj strašnega sarajevskega umora ni daleč od srbskega kraljevega sina Gjorgje.

Srbske ladje zaplenjene. V bližini Dubrovnika so naši vzeli dve jadrnici polni municije. Plule sta pod albansko zastavo, konstatiralo se je pa, da je bila municija določena za Črno goro. Ladji so pripeljali v Gruž.

Turčija se giblje. Vlada turška je izjavila, da želi ostati nevtralna in da je odredila delno mobilizacijo. V celi Turčiji se proglašuje oblegalno stanje. Otomanske trgovske ladje so ustavile službo v Črnem in v Egejskem morju.

Junaštvo slovanskih avstrijskih vojakov. Vsi časopisi poročajo o naslednjem junaštvu. Mejna lovca Jožef Hlusek in Ivan Sin iz Šumberka sta preplavala med sovražnikovim ognjem srednjo Drino, ki je zelo narastla, in sta razdrila srbsko telefonsko žico. Junaško dejanje, ki zasluži, da se zabeleži v povestnici naše armade.

Rusija že podira mostove in zapušča avstrijsko mejo. Ruski vojaki so razstrelili železniški most pri obmejni postaji Granica-Čakova. V soboto dopoldne je bila ta vest že uradno potrjena. Že nekaj dni poprej so ruske oblasti ukrenile vse potrebne priprave, da se postaja Granica izprazni. Po razstrelitvi mostu so se umaknile vse v Granici bivajoče ruske državne oblasti; odpeljali so tudi vse železniške vozove, tako, da je sedaj postaja popolnoma prazna.

Rusko mejo v bližini Krakova so ruski vojaki zapustili. Umaknili so se do 2 km, tako, da je prehod čez mejo prost. V Krakov došla zasebna poročila poročajo, da so Rusi tudi železniški most pri Woloczyski razstrelili. Poizkušali so razstreliti tudi most čez reko Kryniczanka.

Ruska avtomobila v Nemčiji prijeli. V Saarlouisu pri Saarbrücken v nekem hotelu sta se ustavila dva avtomobila. Hotelirju sta se zdela vozova sumljiva. Preiskal jih je z nekim trgovcem avtomobilov. Dognala sta, da gre za dva avtomobila ruskega generalnega štaba. Spremljevalec šoferjev, ki je poleg ruščine govoril tudi francosko, je izjavil, da sta avtomobila last ruskega velikega kneza Nikolaja in kneza Orlova, ki sta se z železnico iz Frankobroda ob Meni odpeljala v Pariz. Oba šoferja in spremljevalca so prijeli, avtomobila pa obdržali. V vozovih so našli pisalni stroj, vojno mizico in vojne stole.

Francija mobilizira. V soboto ob 5. uri je baje Francija odredila mobilizacijo vseh svojih vojnih sil. Ob enem je vlada proglašila moratorij.

Francija ima po najnovejših proračunih 5 milijonov in pol izvežbanih mož. Njena vojska obsega 22 armadnih zborov, od katerih sta dva v Afriki. Poleg tega ima 10 kavalerijskih divizij.

Obseg ruske mobilizacije. S carskim ukazom so pod orožje vpoklicani rezervisti iz 23 gubernij in iz 17 okrajev nadaljnih 14 gubernij. Tudi vojna mornarica je mobilizirana. Kozaki so mobilizirani v okrajih Don, Astrahan, Ural in Orenburg. Grotorej za mobilizacijo vojnih okrožij Kijev, Odesa, Kazan in Moskva.

Razkritja o smrti belgrajskega ruskega poslanika. Graška „Tagespost“ pripoveduje o smrti ruskega poslanika v Belgradu Hartwiga nekako sledeče: Poslaniku se je očitalo, da se ni udeležil zadušnic za našega prestolonaslednika. Ko se je avstro-ogrski poslanik baron Giesl vrnil v Belgrad, ga je Hartwig takoj prosil za razgovor, da bi se upravičil glede tega očitaja. Hartwig se je opravičeval na vse načine. Baron Giesl je pustil v največji razburjenosti se nahajajočega poslanika Hartwiga mirno izgovoriti, nato pa mu je rekel mirno in hladno: „Ako vaša ekscelenca misli, da me boste mogli s to komedijo preslepiti o resničnem stanju stvari, potem se motite!“ V tem trenutku je baron Giesl potegnil iz žepa pismo, v katerem je bilo jasno in neovrgljivo s Hartwigovim rokopisom samim dokazano, da je vedel za sarajevski atentat. To je Hartwiga tako zaželo, da je skočil po konci in se v zavesti dokazane krivde od srčne kapi zadet zgrudil.

Kako je prišlo do nemško-ruske vojske. Ko je Nemčija zvedela, da je Rusija odredila splošno mobilizacijo, je nemška vlada naročila svojemu poslaniku v Peterburgu, naj od ruske vlade zahteva, naj mobilizacijo proti Avstriji in Nemčiji takoj ustavi in to tekom dvanajst ur Nemčiji naznani. To naročilo je bilo izvršeno v noči od 31. julija na 1. avgusta, to je v noči od petka na soboto blizu polnoči. Ruska vlada ni na to zahtevo nemške vlade sploh ničesar odgovorila, dasi bi lahko, ker je bila telefonska zveza še odprta. — V isti noči pa je došla med 1. in 4. uro zjutraj na nemški generalni štab v Berlinu vest, da so ponoči ruske patrolje streljale na nemške patrolje na nemški zemlji. Napad je bil odbit, na nemški strani sta bila dva moža lahko ranjena. Izguba Rusov ni znana. Rusija je torej napadla nemško državno ozemlje in otvorila vojsko. To se je zgodilo zjutraj, popoldne je nemška vlada napovedala vojsko v odgovor na ta napad in sicer v soboto dne 1. avgusta ob polu osmi uri zvečer.

Nemčija zasedla Luksenburško. Za varstvo nemških železnic so vojaki 8. armadnega zbora zasedli Luksenburško.

Nizozemska in Holandska. Nizozemska kraljica Viljemina je odredila na Nizozemskem splošno mobilizacijo. Isto je odredila tudi holandska vlada.

Francoski zrakoplovi so že metali bombe v Nemčiji. Listi poročajo, da so v začetku tega tedna francoski aviatiki metali bombe v okolici Nürnberga. Ker se med Nemčijo in Francijo ni napovedala vojska, so Francozi prekršili mednarodno pravo.

Ogrski Rumuni zvesti. Tudi ogrski Rumuni ostanejo zvesti svojemu kralju. Iz večih krajev so došle navdušene udanostne izjave.

Rumunija z nami. Na brzojavno vprašanje nemškega cesarja, kako se misli zadržati Rumunija v sedanjem položaju, je rumunski kralj Karol odgovoril, da bo ostal zvest vojaški konvenciji z Avstro-Ogrsko.

Rumunsko časopisje večinoma odklanja zvezo z Rusijo, ki bi gotovo ne pripustila Velike Rumunije, pač pa bi bržkone v ugodnem trenutku še sedanjo Rumunijo uničila.

Prvi boji s Srbi. Prvi boji so se bili že pred vojno napovedjo v nedeljo, dne

26. julija. Pri Temes Kubinu so srbski vojaki s parnikov na Donavi streljali na naše vojake, ki so seveda nazaj streljali. Na obeh straneh je nekaj ranjencev.

Temes Kubin leži ob Donavi v Banatu nasproti Semendriji, kjer se izliva Morava v Donavo. Temes Kubin je mal kraj, kjer se strne več cesta. Vojaškega pomena praska ni imela nobenega.

Vesti o zavzetju Lovčena neresnične. Dunaj, 5. avgusta. (C. kr. koresp. urad.) Vesti o zavzetju Lovčena, torej črnogorskega ozemlja z vsemi s tem zvezanimi podrobnostmi, so popolnoma neosnovane. Na črnogorski meji sedaj ni padel še noben strel, niti od naše niti od črnogorske strani. Sovražnosti so se dosedaj vršile edinole ob srbski meji. Ne glede na male boje pred Belgradom in ob Drini, o katerih se je že poročalo, so se vršili le spopadi obmejnih straž in patrolj. Javnost mora že iz večkrat pojasnenih razlogov potrpeti, da se bodo dogodki res vršili.

Slabo znamenje za srbsko armado. V Vardarskem polku je izbruhnil upor. Vojaki so nastopili proti predpostavljenim častnikom. V Petrovaradin se je zglasilo 8000 srbskih vojaških beguncev. Prepeljali so jih v Arad in Komorn.

Spopadi med Rusi in Nemci. Ruski in nemški vojaki so se že na večih krajih spopadli celo že 2. avgusta: Ponoči je napadla ruska patrolja železniški most čez Wartho pri Aichenriedu ob progji Jaročin-Vrešen. Napad se je odbil. Na nemški strani sta bila dva moža lahko ranjena. Izgube Rusov se niso doznale. Po Rusih podvzeta operacija proti kolo-dvoru Miloslav se je preprečila — Postajenačelnik v Johannsburgu in gozdni upravitelj v Bjali poročata, da je danes ponoči močna ruska kolona (oddelek) s topovi pri Schwiddenu južnozahodno od Bjale prekorala mejo in da jezditja dva kozaska švadrona proti Johannsburgu. — Telefonska zveza med Lyckom in Bjalo je prekinjena. V Eydtkuhnen je vpadla neka ruska patrolja. Poštni urad Bilderweitschen je po gotovih poročilih uničen. Sovražnik je na več krajih prekorala mejo. Mala nemška križarica „Augsburg“ javlja brezžičnim potom: Bombardiramo vojno luko Libav (Libav je precejšnja pomorska ruska trdnjava v Vzhodnem morju). Sem v boju s sovražno križarico. Položili smo mine. Vojna luka Libav gori. Nemško patroljo pri Prostku je 300 metrov od ruske meje na nemško stran obstreljevala ruska patrolja. Nemška patrolja je odgovorila s strelji. Ranjen ni bil nihče.

Avstrijski vojaki streljali na ruski aeroplan. „Neue Freie Presse“ poroča: Ob avstrijsko-ruski meji so streljali avstrijski vojaki na aeroplan ruskega tipa Sikorski. Aeroplan z enim pilotom, enim potnikom in s prtljago je bil vsled streljanja prisiljen, da se je izpustil na zemljo. Oba ruska častnika sta bila ranjena in vjeta. (Aeroplanski tip Sikorski je iznašel ruski inženir Sikorski. Aparat lahko nosi veliko težo in več oseb).

Francozi poizkusili zastupiti s kolera-bacili nek vodnjak v Metz. Neki francoski zdravnik je poizkusil s pomočjo dveh preoblečenih francoskih častnikov zastupiti nek vodnjak s kolera-bacili. Zdravnika so po nagli sodbi ustrelili.

Oskrbništvo graščine Ruperčvrh

opozarja svoje cenjene naročnike, da je sedaj najugodnejši čas, nabaviti si drv za prihodnjo zimo, ker bi znalo pozneje nastati pomanjkanje voznikov in bo gotovo tudi cena premogu znatno poskočila.

Gospodarstvo.

O shranjevanju in uporabi medu.

Letošnje leto je za razvoj čebel ugodno. Spomladi je bila paša prav dobra, tako da so nekateri čebelarji zamogli svojim čebelam odvzeti med. Po sedanjem

vremenu in po razvoju rastlinstva imamo pričakovati tudi dobro ajdovo pašo, ki daje v naših razmerah največji dohodek. Zato je na mestu, da se v pravem času pomenimo, kako naj spravimo ta pridelek, da bode v gospodarskem oziru največ zalegel in koristil.

Naši čebelarji se potrudijo, da po možnosti dosežejo težke panje po ajdovi paši, za nadaljno izrabo tega pridelka se drže pa preveč stare navade, namreč te, da koj po paši, ko imajo panji še polno neizgojene zalege in še ne pokritih satnikov zažveplajo in ves pridelek najraje medarjem oddajo. Tako oškodujejo sebe in medarje. Res je, da ko paša mine, rado nastopi ropanje, ki zamore napraviti škode; to se pa pri nekaterih pazljivosti zabrani. Še-le kake 14 dni, ko je paša minula, naj se začne misliti na spravlanje medu in voska. V ta namen se čebele onih panjev, ki se jim hoče odvzeti med, združi z drugimi čebelami. Satovje se pa razdeli. Deviško satovje se odloči in shrani za-se, ker to se najraje kupi in najdražje prodaja. Lepi, polni satniki se namenijo v izčiščenje v medmetalnici ali pa se med izcedi skozi rešeto. Tak pridobljen med je čiste svetlo ali temno-rumene barve, prijetnega duha in okusa. Ta med naj se shrani v suhih in čistih posodah. V ta namen služijo dandanes nalašč zato prirejeni stekleni kozarci, kositerne posode, male deže i. t. d. Med se vsikdar spravi v suhih prostorih. Tako se obdrži celo zimo in ako potreba leta in leta, ne da bi kaj izgubil na svoji dobroti in vrednosti.

Kdo rabi med?

Uporaba medu je mnogovrstna. Predvsem je najboljša jed slabotnim otrokom in starim ljudem, ker je redilen in lahko prebaven. Čisti želodec in čreva, hladi notranja vnetja in zato je kot domače zdravilo za prvo pomoč zelo priporočljivo. Znano je, da kdor vedno uživa med, doseže visoko starost. Med se nadalje uporablja v kuhinjah za napravo raznih medenih kolačev, za vkuhavanje sadja in grozdja, potem za napravo medicine, medenega vina, žganja, oceta in raznih likerjev. Spomladi rabijo čebelarji med za spomladansko krmljenje čebel; zato je dober med, ki je shranjen v starem satovju. Največ medu porabijo medarji, za napravo raznega peciva, za prodajo in za eksport v inozemstvo. S kratka, med se vedno prodaja in se vedno rabi, sam če se ga ima.

Ker bode letos ta pridelek po — sedanjih razmerah soditi, — obilen, je treba, da se preudari, kam ž njim, da bode kaj zalegel, ker medarji ga ne bodo vsega pokupili in bode cena medu padla. Iz tega razloga svetujemo našim čebelarjem na Dolenjskem, naj si o pravem času omislijo potrebno posodo, posebno na to naj gledajo, da bode tudi za oko lična, ker blago tako shranjeno, se lažje in dražje prodaja, kakor če je shranjeno v nečednih posodah. V sedanjih resnih časih je posebno važno, da si ohrani vsak čebelar del svojega čebelnega pridelka za domačo uporabo, ker tudi tako naloženo blago ni zavrženo, ampak zamore v gotovih slučajih koristiti in če tudi v manjši meri donaja nekoliko k dohodkom gospodarstva. Zatorej dolenski čebelarji, potrudite se, da bodete med prav izkoristili!

A. Lapajne.

Plevel v vinogradih.

Vsled gorkega in deževnega vremena se je plevel v vinogradih močno razvil.

Da plevel trtam škoduje, o tem gotovo nihče ne dvomi. Plevel škoduje trtam na več načinov. Pred vsem jemlje trtam hrano in to občutijo trte zlasti tam, kjer je zemlja slaba, nič ali le malo gnojena in zlasti, če se plevel iz vinograda odstranjuje, na primer žanje in pokrmi in ne podkoplje. Če se plevel podkopava, segnijo in zemlja dobi redilne snovi zopet nazaj. Dalje škoduje plevel trtam zlasti s tem, da zemljo obsenčuje, zaradi česar

se zemlja ne more zadostno segrevati, kar ovira zlasti razvoj in zoritev grozdja. Grozdje, ki je rastle v snažnem vinogradu, bo vedno bolj sladko kot ono, ki je rastle med plevelom.

Plevel pa jemlje trtam tudi potrebno vlago. Nekateri plevelne rastline imajo plitvo, druge zopet globoko rastoče korenine. S koreninami srkajo vlago iz zemlje, ki jo po svojih listih izhlapevajo. Zato je hudo plevelnata zemlja, čeprav je obsenčena, zlasti v globokejših plasteh, kjer rastejo trtne korenine, vedno bolj suha kot snažna in na površju zrahlana zemlja.

Zrahlana zemlja pa tudi v slučaju dežja deževno vodo hitreje popije in hitreje k trtnim koreninam prepušča kot plevelnata. V plevelnatem vinogradu nastane nad površjem zemlje vsled obilnega izhlapevanja vode iz listov plevela bolj hladen in mrzel zrak kot v snažnem vinogradu. In tudi to je trtam na škodo, kajti v vlažnem zraku se veliko raje razvijajo trtne bolezni (peronospora, plesnoba itd.) in v njem veliko raje grozdje gnije kot v suhem.

Iz vsega tega vidimo, da je potrebno, da držimo zemljo v vinogradih plevela čisto in rahlo.

Okopavati bi morali pri nas vsaj trikrat na leto, zlasti v težki zemlji, kjer plevel hitreje raste. Pri tretjem okopavanju moramo biti previdni. Če raste grozdje hudo v plevelu (v senci) in ga naenkrat izpostavimo vsled okopovanja ali pletja hudim učinkom solnca, mu to zna škodovati. Tega dela ne smemo torej izvršiti v najhujši vročini, ampak raje ob hladnih, oblačnih dnevih. Tudi po dežju, ko je zemlja hudo mokra, ni dobro takoj kopati, ker potem trte rade pobledijo in se opalijo.

Letos, ko nas je v najhujšem delu v vinogradih presenetila vojna, bo malokdo v položaju, da bo vinograd vtretjič okopal. Na vsak način pa ne sme nihče dopustiti, da bi mu plevel v vinogradih prerastel grozdje in ga obsenčil ter boleznimi in gnilobo povzročal.

Zato naj vsak vinogradnik, kakor hitro nastane bolj hladno vreme, ali pa v večernih hladnih urah, plevel v vinogradu vsaj požanje.

Da pride lahko solnce do trt in zrak do grozdja, naj se tudi trte povežejo in vse nepotrebne mladike pristrižejo. Tudi mladike na reznikih bo treba koncem tega mesca za eno tretjino skrajšati.

B. Skalicky.

Ne jokati — na delo!

Lep nauk daje našemu ljudstvu štajerska „Straža“; radi važnosti ga objavljamo v celoti: „Jok in stok je povsod v vseh hišah! Žalost navdaje ljudi, ki se tresejo za svoje očete in za svoje sinove. Umavno je iz prav človeškega stališča, da ihti čuteče srce po svojih domačih. Toda malodušnost nikakor ni na mestu. Ljudje, pogledajte si povsod vrle vojake vseh narodov! S pogumom, veseljem, navdušenjem gredo v boj za dom in cesarja! Posnemajmo jih vsi, ki smo ostali doma! Prenasajmo junaško vse udarce, ki bi mogoče zadeli tega ali drugega! Udajmo se v božjo voljo in skušajmo z delom olajšati vse skrbi.

Kakor nikdar poprej, je zlasti sedaj potrebno za slovensko knečko ljudstvo, ki je ostalo na domovih, da pridno dela in obdeluje svoje polje! Žene, starčki in otroci vsi na delo, da ne bodo polja zanemarjena! Gorje vsem, vojakom in onim, ki so ostali doma, če ne bodo kmetije pridno in vestno obdelane. Vsi morajo skrbeti, da pridelajo mnogo pridelkov, ker jih rabimo tudi za celo armado. Skušajte z dobrim gnojenjem in skrbnim obdelovanjem njiv in polja tem več pridelkov pridobiti iz rodovitne zemlje. Vsak košček je treba izkoristiti!! Vemo prav dobro, kako naporno je delo, ker ni moških moči,

nitni ni konj, toda požrtvovalnost in pridnost žen, otrok in starejših mož bode nadomestila že vse! Vsak naj dela z zavestjo, da se trudi za celoto, da žrtvuje svoje moči svojim bližnjim, svoji domovini in olajšava bedo vojakom, ki ne smejo trpeti pomanjkanja pri svojem trpljenju. Ne pozabite tudi na dolžnost, ki nam jo nalaga sv. evangelij, da si posebno v sili drug drugemu pomagamo, da si priskočimo na pomoč in se podpiramo. Častita duhovščina in učiteljstvo naj pazi na to, da poljedelsko delo na deželi gre svojo staro pot naprej. Sedaj je modrih mož in modrih svetovalcev krvava potreba, ki svetujejo našemu ljudstvu: Ne jokati, ampak na delo!“

Za rodbine vpoklicanih v vojsko.

Na poziv g. dvornega svetnika F. pl. Šuklje se je vršil dne 3. t. m. v Kandiji sestanek, kojega se je udeležilo poleg gg. župnikov šmihelskega, stopiškega in podgrajskega ter g. kanonika Žlogarja, več gospodov iz občine šmihel-stopiške. Gospod župan Zure je bil odsotnost svojo opravičil z nujnimi uradnimi posli. Predmet razgovora je tvorila skrb za rodbine vojakov rezervistov in črnovojnikov, ki so bili poklicani pod zastave. Na tem sestanku sta bila soglasno sprejeta sledeča dva predloga:

1. Skliče se na ponedeljek, 10. t. m. na 10. uro dopoludne v dvorano v Šmihelu shod, omejen na povabljeni goste moškega in ženskega spola v to svrhu, da se ustanovi krajevni odbor za občino šmihel-stopiško z nalogo, nabirati oziroma razdeljevati prostovoljne doneske in sicer: v gotovem denarju, v živilih in drugih neobhodno potrebnih predmetih, kakor: v perilu, obleki, obuvalu itd. v prilog onih rodbin, pri kojih so bili gospodarji ali sinovi poklicani v vojake.

2. Na tem shodu se naj izvoli odbor, ki bodi sestavljen iz občinskega predstojnika, po njem iz občinskega odbora izbranih zastopnikov, vseh štirih župnikov v občini, nadalje iz zaupnih oseb obojega spola. — Glasom teh sklepov se sedaj pripravljajo shod za označeni dan. Ker je namen podjetja povsem človekoljuben, nadejati se je vsestranskega blagovoljnega zanimanja za stvar. Da se pri razdaji povabil ne prezre eden ali drugi, naproša se občinstvo, da pomaga sklicateljem s prijavi za vabilo.

Moratorij.

Vsaka mobilizacija, še bolj pa vojno stanje ima velikanske posledice na gospodarsko življenje. Obveznosti zapadajo v izpolnitev, naravno pa jih ljudje ne morejo izpolniti, ker vse stoji. Zato je tudi naša vlada za sedanji položaj proglasila takozvani 14 dnevni moratorij in sicer od 1. avgusta 1914. Moratorij pomenja, da dobe ljudje za plačilo, ki bi sicer že zapadlo, 14 dnevni odlog; to velja osobito tudi za plačilo menic, zadolžnic itd. Izvzeti pa so od moratorija, t. j. nimajo odloga:

1. Povračilni zahtevki zneskov do 200 kron iz vlog pri kreditnih zavodih ali terjatve tekočega računa; torej iz hranilnic se lahko dvigajo zneski do 200 K, večji ne.

2. Terjatve iz službenih in plačilnih pogodb; torej zaslužek za delo se na vsak način mora izplačati.

3. Terjatve iz najeminskih pogodb; torej stanovanje mora biti plačano, četudi je družinski oče ozir. samski stanovalec odšel v vojake.

4. Rentne terjatve in zahteve za dajatev vzdrževanja; torej penzije, rente pri zavarovalnicah itd., kakor tudi prispevki za vzdrževanje otrok in žen so izvzeti od moratorija in se morajo redno plačevati.

5. Zahteve na plačilo obresti in povračilo glavnice iz državnih dolgov in državno garantiranih obveznosti; kdor

ima torej kake državne obligacije, dobiva naprej n. pr. obresti in država mora naprej vse tozadevne obveznosti izpolnjevati.

Vlada je pooblaščenca, da odredi daljne izjeme te odredbe.

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav dobro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisknike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** 3-0-5

Prodajalna je založena z vsakovrstnimi papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Dopisi.

Iz Doberniča. Josip Jarc iz Vrbovca je šel 15. julija ob 10. uri zvečer iz mlina iz Žužemberka. Na poti od Žužemberka v Dobernič pri takoimenovanem „Bonovem“ borštu zasliši dva strela; takoj nato sta k njemu stopila dva neznanca lopova in sta zahtevala od njega denar in mu grozila z revolverjem. Jarc je brez vsakih ovir izročil denarnico s 7 kronami. Predrznih lopov je vrgel nazaj prazno denarnico. Storilca je že prijelo orožništvo v Soteski pri Žužemberku. Ko so ju aretirali, so našli pri vsakem nabit revolver in dolg nož. Storilca sta imela orožje zašito v

spodnjih hlačah pod kolenom; menda sta že dolgo na tem poslu. Eden je velike postave, eden pa bolj srednje; sedaj sta pri krožnem sodišču v Rudolfovem.

Hud vihar. Dne 23. julija okrog 1. ure popoldan je divjal hud vihar v Doberniču. Podrl je 18 kozolcev; stebre je čez sredo prelomilo. Izdril je tudi veliko sadnega drevja s koreninami vred.

Uradnik s tremi osebami želi pristojno

stanovanje

iz dveh sob, kuhinje, drvarnice in podstrešja — do 1. oktobra t. l.

Kdor ga odda, naj javi na glavarstvo št. 3.

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovejše oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.— kron sedaj za 10.— kron

„ 10.— „ „ „ 8.— „

„ 8.— „ „ „ 6.— „

„ 6.— „ „ „ 4.— „

„ 4.— „ „ „ 3.— „

„ 3.— „ „ „ 2.— „

„ 2.— „ „ „ 1.— „

Namesto slamninkov za

moške prodajam tudi prav lahke klobuke po 1-20 kron do 1-60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bodem več vozaril s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bodem lahko že zaraditega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da cenejše ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen. 5-12-6

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Alfons Oblak — Novomesto

priporoča svojo

bogato zalogo špecerije, galanterije in črevljev.

Glavna zaloga tržaškega dvozvezdnega petroleja ter jedilnega olja znamka „Minerva“. — Zahtevajte vzorce od riža, kave itd., katere pošljem na željo prav rad franco in poštne prosto.

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Na drobno in debelo!

65-10-5

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

1-0-17

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.